

طبقه‌بندی جدید آنتی‌بیوتیک‌های WHO (AWaRe)

سازمان جهانی بهداشت (WHO) در سال‌های اخیر، به منظور مدیریت بهتر مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها و مقابله با مقاومت دارویی، سیستم طبقه‌بندی AWaRe را معرفی کرده است. در این سیستم آنتی‌بیوتیک‌ها را به سه گروه اصلی تقسیم می‌شوند:

✓ Access (دسترسی)

✓ Watch (نظارتی)

✓ Reserve (ذخیره ای)

هدف اصلی این طبقه‌بندی، بهبود تجویز آنتی‌بیوتیک‌ها، کاهش مقاومت میکروبی و حفظ اثربخشی داروهای حیاتی است.

۱. گروه Access

تعریف:

آنتی‌بیوتیک‌هایی با طیف اثر محدود و ریسک کمتر برای ایجاد مقاومت که برای درمان عفونت‌های شایع و اولیه توصیه می‌شوند. این داروها باید در دسترس عموم و به صورت گسترده مصرف شوند.

ویژگی‌ها:

✓ مصرف گسترده و به عنوان خط اول درمان

✓ مقاومت کمتر نسبت به گروه‌های دیگر

هدف WHO : حداقل ۶۰٪ از مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها باید از این گروه باشد.

لیست داروهای مهم گروه Access :

دسته دارویی	نام دارو
پنی سیلین ها	پنی سیلین G و V، آمپی سیلین، آموکسی سیلین، کلوزاسیلین، کوآموکسی کلاو، آمپی سیلین سولباکتام
سفالوسپورین ها	شامل سفالکسین و سفازولین (نسل اول)
تتراسیکلین ها	شامل تتراسیکلین و داکسی سیکلین
آمینو گلیکوزیدها	شامل جنتامایسین (دوز محدود)
سولفونامیدها	شامل سولفامتوکسازول/تری متوپریم و سولفادیازین
متفرقه	کلیندامایسین، مترونیدازول، نیترو فورانتوئین و کلرامفنیکل

۲. گروه watch

تعریف:

آنتی بیوتیک هایی با طیف وسیع تر که احتمال مقاومت زایی بالاتری دارند و مصرف آن ها باید محدود و تحت نظارت باشد.

ویژگی ها:

✓ مصرف محدود و هدفمند

✓ تجویز فقط در موارد خاص و پس از ارزیابی دقیق

دسته دارویی	نام دارو
سفالوسپورین های نسل ۲، ۳، ۴	سفوروکسیم، سفتریاکسون، سفوتاکسیم، سفنازیدیم، سفیکسیم، و سفپیم
پنی سیلین ها	پیپراسیلین، تازوباکتام
ماکرو لیدها	کلاریترومایسین و آزیترومایسین
فلورو کینولون ها	سیپروفلوکساسین، لووفلوکساسین
تتراسیکلین ها	ماینوسیکلین
کارباپنم ها	شامل ایمپنم، مروپنم
گلیکو پتیدها	وانکومایسین، تیکوپلانین
متفرقه	ریفامپین، فیداکسومیسین، فسفومایسین خوراکی

۳. گروه Reserve

تعریف:

آنتی‌بیوتیک‌هایی که به عنوان آخرین خط درمان برای عفونت‌های مقاوم به سایر داروها استفاده می‌شوند. مصرف این داروها باید بسیار محدود و تحت کنترل دقیق باشد.

ویژگی‌ها:

- ✓ استفاده فقط در شرایط بحرانی و عفونت‌های مقاوم
- ✓ جلوگیری از مصرف غیرضروری برای حفظ اثربخشی

دسته دارویی	نام دارو
پلی میکسین‌ها	کلیسیتین، پلی میکسین B
اگزازولیدین‌ها	لینزولید
مهارکننده‌های بتالاکتاماز جدید	سفتازیدیم-آوی باکتام
متفرقه	تایگه سیکلین و فسفومایسین تزریقی

نکات کلیدی

- * مصرف گروه Access باید در اولویت باشد و حداقل ۶۰٪ از کل مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها را تشکیل دهد.
- * داروهای گروه Watch باید با احتیاط و تحت نظارت دقیق تجویز شوند.
- * داروهای گروه Reserve فقط در موارد عفونت‌های مقاوم و بحرانی استفاده شوند.
- * آموزش و پایش مداوم کادر درمانی برای رعایت این طبقه‌بندی حیاتی است.
- * این طبقه‌بندی به کاهش مقاومت آنتی‌بیوتیکی و حفظ اثربخشی درمان‌ها کمک می‌کند.

تهیه و تنظیم:

دکتر سپیده الیاسی، دبیر کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو

منابع:

- WHO AWaRe Classification of Antibiotics World Health Organization. (2019). AWaRe: Antibiotic categorization. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-EMP-IAU-2019.11>
- The WHO AWaRe Antibiotic Book World Health Organization. (2022). AWaRe classification and guidance for antibiotic use. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240062382>
- Review Article: AWaRe classification and antibiotic stewardship Hsia, Y., et al. (2019). "Use of the WHO Access, Watch, and Reserve classification to define patterns of hospital antibiotic use (AWaRe): an analysis of paediatric survey data from 56 countries." The Lancet Global Health, 7(7), e861-e871. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(19\)30182-2](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(19)30182-2)